

Излази три пут у месецу на 1 табаку. Претплата се шаље напред уредништву

Неплаћена писма од нередовних дописника не-примају се.

За све српске крајеве стаје на годину 60 гр. или 6 ф. на по године 30 гр. или 3 ф. на три мес. 15 гр. или 1 ф. и 50 новчића.

ПАСТИР

ЛИСТ ЗА НАУКУ И КЊИЖЕВНОСТ ДУХОВНОГ САДРЖАЛА.

Издаје и уређује РЕКТОР БОГОСЛОВИЈЕ ПРОТА Никола Поповић.

САДРЖАЈ: — Беседа на св. Илију. — Религиозни обичаји. — Црте из живота св. ап. Павла. Не знање. — Јавна благодарност. — Оглас.

СЛОВО

на св. пророка Илију.

„Ревнѣх порекновахъ по Господѣ Бозѣ вседержителѣ, яко оставиши закѣтъ твој синоукъ Израилевы“ (3. цар. 19. 14).

Светкујући пророка Илију, као једног од првих божјих пророка, света црква износи нам на углед необичну ревност Илијину прама вери и прама законима отачаственим.

За време Ахава, цара израилског, безбожништво беше јако заузело маха у народу израилском и распространило се. Народ овај, оставив правог и истинског Бога, пригрлио беше туђе богове — богове незнабожачке и главном идолу њиховом приносаше на жртву не само животињу, већ и децу своју. Преврнув вером својом, он одпоче да преврће и обичајима и обредностима отачанственим. Но и то му мало беше: он поче да презире и гони оне, који још бејаху ма и слабо привезани старој вери праотаца својих. И баш онда, кад се народ израилски, окружен оваквим приликама, колебаху да готово напусти праву и очинску веру своју, свети Илија — покренут Духом божјим, — иде к цару Ахаву

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

и прориче, да ће бити суше три године и 6 месеца и да за сво то време не ће пасти на земљу ни кише ни росе, већ да ће бити глад у целој крају том. Затим с тугом срца према земљи и народу својој одлази он у пустињу да тамо проводи време у самоћи док се гроза Божија не испуни над народом. По истеку три и по године долази он опет к цару Ахаву и чудним огњем, кога по сили праве молитве сведе с неба на жртву, обара и Ваала-бога незнабожачког и све његове жречеве, умоливши Бога небеског да опет пушти кишу и росу на људе. Но кад и ово необавести Језавелу жену Ахавову, већ још већма огорчи на устанак против пророка, — то Илија опет оставља народ свој и бежи изнова у пустињу. У дубљини срца свог вапије он к Богу: „Узми од мене душу о Боже! ревнујући поревновао сам о теби; јер те оставише синови твоји; олтаре твоје обрушише, пророке поубијаше. За сад оста ја сам самцит“ (3 цар. 19. 10). Утехе глас допире му од неба: да још има седам тисаца људи у Израилу, који на праву веру непохулише, који од истинског Бога неодступаше. И ради ових милује Бог царство израилско и даје победу Ахаву над сирским царем, који се хваљаше, да ће разрушити све градове израилске и одвести у робство и жене и децу израилеву (3 цар. гл. 20.)

Благочестиви Хришћани! У овој краткој повести ми можемо наћи довољно поуке за све и свакога од нас; но да се коснемо само оног, што је као најглавније, те да се тако поучимо. И историја, и искуство, па и свето слово Божије уверава нас, да тврђег основа за државу па и за породицу нема нити може бити до *постојано чување свете миле вере и отаџанствених установа*. Ово двоје везује господара с народом, началника с подчињенима, газду са слугом, оца с децом, мужа са женом, брата с братом и свакога суседа са суседом. Разрушите ово двоје, ви сте онда разрушили све! Јер ко може бити веран господару и отаџбини,

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

кад је сваки у стању врднути испред надзора началства, ако се не би стидео ни бојао свевидећег Бога? Шта је кадро натерати људе да цене и поштују отачаствене уредбе, ако у тим уредбама они виде дело једних само руку људских без потпоре закона и установа божијих? Који отац може удржати сина или ћерку у послушности, ако се сам не боји ни Бога, ни закона, и непоштује своје родитеље и старешине? Какав муж према жени и жена према мужу може сачувати верност и љубав, ако на брак свој гледа просто као на какав грађански сајуз и услов, а не као на таинство вере и благочестија? Какав брат не ће издати брата, ако једнокрвност своју с братом буде сматрао као сљедство једне прости природе, а не као плод благослова божија на родитеље? Какав сусед одржа ће светињу договора, ако код њега нема слоге с осталима ни у светости вере, ни у светости закона ни у признању опште отаџбине?

Но рећи ће ко: узајамне домаће потребе, могу тесно сјединити све грађане? Ал искуство нам казује, да баш ови домаћи интереси чешће раздвајају него што сједињавају међу собом људе. Личне користи рађају издајнике Господару и земљи; ове граде началнике слепима и неправосуднима а поданике хитрима и варљивима; ове преобрћу домаћина у тирана а слугу — у грабљивца, — гоне оца да постане тврдица а децу да пожелеле смрти својим родитељима; оне — руше верност брачне постеље, слогу једнокрвности и братства и узајамне дужности код свију ближњих. Да! тамо нема једнодушности, где нема слоге у вери, побожности, где нема поштовања према закону, према светим установама наших предака. Лични интереси везују нас једно за друго само донде, докле они трају, а више не вреде они ни у чему. „Благочестије же на все полезно есть“, вели свети ап. Павле. Закони и власти могу да одрже само слабе од зла, претњом и плашњом каштиге; но благочестив повинује им се не за страх а за совјесть (1 Петр. 2. 13).

А одашта слаби света вера и побожност? Због чега ладни љубав према отаџбини? Зашто се слабо поштују закони и предања свете цркве? Није ли свагда због тог истог, због чега се то догодило и у народу израилском у дане Ахава, т. ј. што се слепо и безрасудно прима све што је туђе а своје — домородно — занемарује?. Док се Израилџани не мешаху с туђеземцима, они пребиваху верни и Богу својему и закону, и отачанственим предањима. Но Ахав окружи себе туђеплеменицима ханаанским. Великаши његови латише се изнајпре за њихов језик и одело, за тим за нараве и обичаје, а напоследку и за лажну њихову веру и богослужење. Народ, који се свагда лако даје загледати у пример старешина својих, позајми њихова мњења, презре све што беше домородно, па се лати за туђе, за новост, те тако изгуби своју народност и постаде туђеплеменик. И онда ми видимо олтаре њихове разрушене, служитеље Бога вишњег протеране и измлаћене. Ханаански кумири — Ваал и Астарта заузимају место правог Бога. И сам Ахав, развратник Израиља, нарицаше тим именом и Илију „зар ниси ти онај, који развраћа народ израилски, вапијаше он грозно? Тако се то и сами појмови о наравственисти преврћу кад се одступи од оног што је добро — отачанствено.

Но суд божи не оставља такве иступе без каштиге, и први знак казни бива у томе, што Бог — удалив своју благодат, попушта да народ потпуно падне у заблуду а затим открива јаван свој гњев и суд: „осјетишася помишленіи скрими и омрачи са неразјмное ихъ сердца: тѣмже и предаде ихъ Богъ въ похотѣхъ сердецъ ихъ въ нечистотѣ, въ страсти безчестіа, въ неискъсемъ умъ творити неподобнаа“ вели апостол (Рим. I. 18. 21. 24). И после такве развратности нарави, Бог попусти на царство Ахавово најпре гњев небески, те сушом и гладом три и по године изцеди и људе и животињу а на последку наведе туђеверце, те поробише и попалише многе светиње па и сам народ у робство од-

ведоше. Ко не ће да служи Богу и закону, тај ће служити самовољи и тирану.

Возљубљена браћо! Пример овај нек нас научи, да неослабно служимо благочестију и лепом аманету наших предака. Дај да по примеру њихову и ми будемо ревностни у вери и оданости према господару, у заступању према отаџбини, у пожртвовању за благо опште, у јуначтву према одбрани домовине и према свима другим врлинама које нам завешташе мученици за веру и драгу постојбину. Па онда ће и Бог мили, који свакад чува своје верне, чувати и нас на свагда, и слати нам своје небеске дарове и помоћи из рода у род Амин.

Религиозни обичаји у народу старовлашком.

(од Светозара Б. Поповића Ђ. и учит.)

(Продужење.)

Гробље има сваки засеок по једно, а гди гди и два. Ова су против правила решења веће духовне власти разграђена и у врло су чемерном стању. Свака марва по њему ходи; а свиње по кад кад нове гробове тако раскваре, да је од Бога грехота. Та то не кошта бог зна какове жртве, но врло мале, па да се остатци наших мртвих сачувају од повреде, да их земљана влага иструли; а не да их свиње повређују. Ово је врло хрђава црта у нашем народу, што гробља не заграђују, а и мртваце без свештеника врло плитко сахрањују. На ово су среске власти свакад строго мотриле и строгу меру предузимале, али ни они сами не могу, кад их кметови њихови у том варају и обмањују. Треба строга мера што скорије да постоји у нашем народу, да гробља буду сва заграђена и да се тако одклони могућа неприлика од наших умрлих.

Кукања родбине над умрлим обично су као у целој

Србији, само се код нас толико виче, да на по' сах. човек кукњаву чути може. То траје сваког дана до четрдесетнице и то у јутру, кука снаха, сестра или жена, пошавши на воду или к стоци за умрлим.

Мушкарци обично за умрлим сродником преврћу горњу хаљину за 40 дана, а иду гологлави до 7 дана. Женскиње пак носе црно рухо за годину, — а гди је сиротиња само црне мараме на глави а расплећу косу за седам дана. То им је знак, да им је умро какав сродник. Код Турака за знак жалости, жене носе беле мараме (чембере) на глави.

Но како му драго, ово и нека постоји међу народом, почем не иште никаквих жртава материјалних; али даће (подушја), које се за душу умрлима дају, као *седмица, двадесетница, четрдесетница, полгодије и годишњица*, то би требало да не буде на овај начин као што је. Доста је то, да свештеник прочита парастос на гробу или кољиво у цркви на крај. Али код нас, родбина умрлога, сасвим је изложена трошковима. У очи свију тих поменутих даћа, скупи се по 40—80 душа умрлога родбини код куће. Ту им се постави вечера, па онако за софром седе до пола ноћи. Половина, или једва три четвртине људи, да отиде кућама својим; а остали остану на преноћишту. Изјутра се опет искупе на ручак и тако узевши средину између 40 и 80—60 душа, потроши се једне даће домаћин толико, колико му не би сама кућа потрошила за месец дана; а кад се узме свију пет годишњих даћи, то ће фамилија умрлога трпити оскудице преко целе године. А наша ово и кроз шта, кад ништа стварно недопринноси лицу умрлом? Њему је нужна молитва цркве, молитва свештенослужитеља; а јело и пиће оставимо ми живима; мртвима оно ништа не треба *).

*) Ја сам очевидац, да један сељанин узео од једног трговца 3 дуч. цес. под интерес 1,8% годишње, или цванцик на дукат, месечно, само ракнију за даћу да купи, а неверујем да је свештенику опело платио што је најпрече.

Осим ових изложених доведе, у српском народу имају две црнице, које врло лепо карактеришу Србина, а и нису противне правилама васионских сабора, ни светој нашој матери цркви. То су: *Славе* — *крсна имена и заветине* — *ношење литије*.

І. Славе — крсна имена.

Ни једног Хришћанског народа нема осим Срба, који имају славе. Руси немају, Бугари немају, Грци такође немају, но они имају имен дан и њих светкују и почаствују; — та Руси и Бугари они су славенски народи, па славе немају, а како ће други западни народи имати, који су и језиком и народношћу и вером од славенских народа различни!

Различитих има светитеља, којима се спомен прославља; но обично највише славе ове светитеље: Св. Тому (6. Окт.) св. Параскеју (14. Окт.), св. Луку (18. Окт.), св. Димитрија (26. Окт.), Аранђелов дан (8. Нов.), Мратин дан (11. Нов.), св. Николу (6. Децем.), св. Стефана (27. Децем.), св. Јована (7. Јануар.), св. Ђорђа (23. Априла), св. Илију (20. Јула), и јошт многе друге. Славе своје држе да прослављају за то: што су предци њихови на те дане прелазили из незнабошства у хришћанство и да су на те дане крштавани бивали. Неки славе и св. Савву правог српског просвештатеља; но то су досељеници из „Каналије“ и „Паганије“ старе,^{*)} а зна се да су људи у тим предјелима живећи, остала њихова браћа Срби крстили остали дуже време у незнабожанству и некрштени (поганци), па кад су прешли из поганства у православније, узели су св. Савву за свога светитеља.^{**)}

^{*)} Паганија је земља око реке Перетве у данашњој Ерцеговини, она је имала и градова у себи. (Истор. Видаковића, Рајића, Медаковића и Д. Давидовића).

^{**} Данас има људи, који су у овај крај досељени из Турске и који славе св. Александра Невског (30. Августа). То су Васојевићи. Они су разне светитеље славили па пре 90—100 година заветоваху се да славе тај дан у знак одржане победе над Турцима, кад су им ови на огњиште њихово наернули били.

Сваки домаћин, светца свога кога слави, држи, да му је заштитник и покровитељ куће и целе имаовине своје; па зато, свака кућа украшена је иконом онога светца, који је кући патрон. Иконе су обично од хартије и по већој части грчка рукотворења из Атонске (свете) горе и других места, а има их у доцнијем времену и из Русије. Обично су пре 50—100 година, иконе разносили и продавали калуђери светогорски, не примајући за то у новцу никакве награде, него у жнвадма. По богатији људи давали су за икону по два три вола, по једног два коња, а сиромашнији по које говече, овна, козу, овцу, — како је који у стању био, или како је ком жудила жеља за православијем. Калуђери су подписивали сву живу чељад породица, а тако и умрлу поради спомена „*бденнаго*“, и те су спискове односили са собом.

Обично се кува панахија светитељима о славама, изумимајући св. Архистратизима као безплотним силама и св. пророку Илији, који се у човечијем тијелу уздигао на небеса (књ. IV. цар. гл. II.) а свима се у опште месе колачи, ради ломљења са свештеником. Тада су се и *читуле* (спомени умрлих, имена) читале, које је требало да буде на задушнице; но ово се у доцнијем времену са свим искоренило, кад су место старих свештеника заузела нека места нови учени свештеници, те свршују обред при ломљењу колача, овакови: *по благословењу чита се трисвето. Затим се пева тропар и кондак светом, и тада се сече колач у накрст: прелије се вином и окрећући свештеник, колач са домаћином пева, тропаре: свети мученици, који добре страдате и венчате се молите се Господу да помилује душе наше. — Исаија радује се, дјева ће зачети и родити сина Емануила, Бога и човека исток му је име, њега величајући слаavimo дјеву. — Слава теби Христе Боже, апостолима похвало и мученицима радости, којих је проповијед тројица јединосушна; — па онда свештеник ломе колач и окреће га три пут. љубећи га и љубећи се с*

домаћином који слави и бива одпуст. На панахији (кољиву) чита молитву: *всѣ совершивый словомъ твоимъ Господи и прочя, прелива панахију вином и бива одпуст.*

Иста се панахија даје сваком госту ради окушаја, а овај кад окуша обично говори: „За чест и памјат св. отца Николе“ или који буде празник, осим св. Аранђела и св. Илије који панахију немају. Ово је заиста врло красно, да у српским народу подвизници вере христове и велики мученици заборављени нису, но да им се и дан данашњи панахија од славећих се кува за свети спомен њихов.

Неким домаћинима свештеник иде о славама кући њиховој те им доми колач. То бива у почетку ручка. Но и сами сељаци кад свештеника нема врше, дижући при трећој чаши у славу. Ту који најбоље молитвати зна, молитва, а сви му остали вичу: „да Бог да“ „ако Бог да“ и уза сваку чашу читају ни једну не пропусте.

Доста је то, красног српског обичаја, да панахију у цркву својим светитељима доносе, славећи их, да колач у цркву донесу и са свештеником по обичају преломе, а доста је и тога, што тај дан овесели и дарује „слепа и саката стара и нејака,“ — та то је дивно, то је Хришћански, то узвисује и дичи карактер правог Србина; но опет, поред свију тих дивота, рађају се по неке мане; а то је што наш свет, поред првога дана славе своје настави јошт два дана, називајући, *крила светчева, и пријатељским даном.*

Толико се скупи светине, код куће онога домаћина, који слави, у очи празника, као и на даћама 40—50 душа; па за три дана ретко ће који од домаћина отићи кућама својим, но ту и ноћивају. Простре се слама по кући и соби, па се гости поизваљују по слами, око ватре, па преврћући се истерају сву сламу испод себе ногама к ватри, и да нема кућне чељад које на то мотре, заиста би и кућу упалили. Потроше веселог домаћина, да после у млогоме које чему оскудицу трпити мора; а и сами гости по два

три дана издангубе, и пропадну им радови пољски који нису могли никако одлагања трпити.

Ако се каквом домаћину у једној години трефи и смрт у фамилији, а тако и женитба, — та се кућа, за читавих 10 година опоравити и на првашањ ступањ имаовине доћи неможе. Толико се грдно у оваквим случајима излажу наши људи расходу, без кога би врло лако могли бити, — а и све обичаје и церемоније редовно да проведу, — али само један дан бар, а не по три.

II. Крста. Ношење литије.

Красан обичај, код васцелога српства, а у најлепше и најпријатније у години дане од недеље св. Томе до св. Илије, долазе ти дани у које свако село за себе, а гди-гди и више села заједно имају особен дан за ношење литије.

Кад каквом селу дође тај радостни дан, искупе се сви домаћини на места за то одређена. Места та обично бивају под великим грмовима (дрвећу), у пољима, њивама, на брдима, или пак код црквица ће је у селу има, као што код нас има готово сваки засеок. Ту се у очи тога дана свршава вечерња, спомињући све житеље тога села и мушко и женско и старо и младо, — само је ли хришћанска душа. У јутру после јутрења, већ се скупило, по доста младића извиђених разним цвећем, а понајвише селеном (милодоухом) који мисле са свештеником по одређеним местима да иду и они се зову *крстоноше*.

Ставе се у ред и већ се ту најпре мора баријак носити, који је онакови исти, као што га сватови носе. Ко има какву дрвену икону тај понесе и носије спрам груди, а ко нема тај носи велики струк селена (милодоуха) искићен са ружицама а ће нема и са дивљим цветом ружица. Одма се одпочне песма и то све два и два са: „Господе помилуй насз. Та песма непрестано се продужује, да је чисто путни-

ку милина слушати како све једним гласом слави творца васионе.*)

Места су одређена, ће ће се молитва остављати и та су места означена са лесковом гранчицом начињеном као крст, или под родним дрветима, на којима праве крст. Крст све побеђава, крст плодност доноси, крст здравље умножава крст човека чува, па зато се свуда на њивама и кућама баштама и торовима на Спасов-дан, и тога дана, кад село литију носи, лескови крстови међу.

Народ болне своје пред пролазеће крстоноше износи, те их ови прескачу, надајући се скорим исцелењу.

Око села кад се обиђе, дође се на место за то одређено, ће је сво село скупљено и ту се освешта водица, сав свет окропи се светом водицом.

За крстоноше, настане одмор, а за остали стари свет диван разговор пријатељства, — весела младеж хвата се кола, а стари људи тек им почну говорити: „е чему је време време, ја не бих заиграо за живот, а би поседео у доброме друштву м'а и цео дан.

Црте из живота св. апостола Павла.

(по виспингу).

(Продужење.)

10. Прожививши по године у Користу, и Ахаји, оснивајући и распростирући цркву Христову, апостол реши се, можда због празника педесетнице, стићи у Јерусалим. То је било већ *четврто* његово путовање тамо, од како се обратио ка Христу. С њим пођоше Акила и Прискилла, и дођу онајпре у Ефес, где је Павле проповедао у синагоги. Овде га замале

*) Заиста је трогателно, кад се служитељи црквени обучу и носе литију. То и дивља срца умекшава. Та папа римски, спасао је Рим, кад је у обученим хаљинама изишао пред Хуне, и Атилу њиховог вођу.

да дуже остане, но он одбије понуду, обећавши се да ће се скоро опет вратити у Ефес, и оде у Јерусалим. Акила и Прискилла остану у Ефесу. Из Јерусалима апостол опет оде у Антиохију, митрополију, хришћана обраћених из незнабожаца, где је пробавио неко време (2. Апост. 18, 18—25.)

§ 4. Треће проповедничко путовање Павлово.

1. Пошто је неко време пробавио у Антиохији, предузме Павле *треће* проповедничко путовање. Прошав Фригију и Галатиду, утврђујући свуда цркве, извршујући обећање своје, дође наизад у Ефес, велику трговачку варош Азије. Ову је варош изабрао Павле за своје становање ради даљег свог делања, и ту се бавио готово три године. Изнајпре, кроз три месеца, проповедао је он евенђелније у јудејским синагогама, но због тога што му је неки део јудеја противан био, он предузме незнабошце, и приповедао им је код неког ритора Тираина. Овде он с великим успехом распростираше слово божие за целе две године. Као у одпор чаролији, коју су у Ефесу врло миловали, Павле је учинио овде много чуда, и ствар је тако повео, да су се многи одказали од чаролије и магиског искуства, и сами су јавно спалили чаролијске своје књиге (2. Апост. 18, 23—19. 20.)

2. Није се дуго бавио апостол у Ефесу, кад наједанпут добије вест о гилртиској цркви. Ове вести забринуле су апостола. У гилатиској цркви појавила се такође јудејствујућа партаја, која је захтевала да незнабошци, кои ступају у цркву Христову, испуњавају цео закон Мојсијев. Но будући је Павле сасвим био противан таквом погрешном разумевању хришћанства, то ова партаја трудиласе да подрони у очима хришћана уважење к Павлу. Они подстрекиваху људе да сумњају о његовом апостолском достојанству, уколико он није онако као и други апостоли, избрат био у апостоле и није био слушаоц самога Исуса Христа. А да би ово сумњачење већма ојачали, труђаху се показати противусловље између учења Павлова и учења других апостола, и

окриве га да је одпао од чистог учења господњег. Услед ових поступака противне му партаје, која је могла поколебати срца верујућих, Павле је из Ефеса написао *посланицу Галатима*. Ова посланица садржи у себи укратко све оне велики мисли и идеје које се пуне јасности и снаге које је он с таким дивном јасношћу и силом доказе развијао после у посланицу к римљанима. Осим тога, ова посланица спада у број оних посланица, у којима се очито показује личност *апостола свију народа*.

3. За време свог готово трогодишњег требовања у Ефесу и по свој прилици још у почетку свога апостолства, Павле је по други пут ишао у Коринт. Уобште је он обично по кад-кад обилазио њим основане цркве ради њиховог утврђења у вери. Истина, у *дјелима* апостолским не упомиње се о овим путовањима, но нека јасна места у посланици к хришћанима подпуно нас у томе убеђују, да је он *пре* него што је написао та послања био двапут у Коринту.

Вративши се из Коринта у Ефес, Павле је добио немиле вести о стању тамошње цркве. Највећа поквареност морала, која је у вароши владала, имала је уплива и на тамошњу хришћанску цркву. И то, један члан колинтске цркве проводио је безакони живот са својом маћијом. Апостол је поводом овога написао посланије коринћанима, у коме их је особито предупређавао од срамотних сношења. Но ово прво послање к коринћанима изгубљено је; ми знамо о њему само из указања, које читамо у 1 кор. 5, 9—11. Коринћани су одговорили апостолу на ово послање и предложили му неколико питања на разрешење. Ово послање коринћана к Павлу на жалост, такође је изгубљено. У неколико од оних кои су донели Павлу ово послање, а унеколико од једне коринтске жене, *Хлоје*, Павле је потребно дознао како је у коринтској цркви. Особито је непријатно подејствовао на његово осетљиво срце глас о партајама, које су се породиле у Коринту (ср. 1 кор. 1. 12.) Ради одиора таком раздвојењу, Павле је послао из

Ефеса у Коринт најљубимијег свог ученика Тимотију (1 кор. 4. 17.) Но док Тимотије, који је преко Македоније пошао, дође у Коринт, Павле похита да препречи пут злу своим послањем. Те тако при свршетку трогодишњег бављења у Ефесу Павле је написао друго послање коринћанима, које у нашем закону називља се *првим послањем Коринћанима*.

4. Желећи дознати какав је упечаток произвело ово послање на цркву Коринтску, Павле пошље из Ефеса у Коринт Тита, каже Титу да ће га чекати у Тројади, где је мислио пробавити дуже време. Међутим кад је се и сам Павле спремао за путовање, у Ефесу дигне се народска буна против њега, коју је проузроковао неки златар Димитрије (Д. Ап. 19, 23 и д.); то га принуди да остави Ефес раније него што је мислио. Преко Троаде дође у Македонију. Овде га сустигне и Тит, кога је он узалудно изчекивао у Троади (2. Кор. 2, 12, 13.); од њега дозна он да је посланица његова спасавајући произвела силни утисак. Громовито искажу сви опште негодовање против Крвосмешника; одлучење, на које га је осудио Павле, већина гласова цркве удиејствовала је; они прекрате сваки додир с њиме, а то произведе на њега тако јак упечаток, да је одма дошао к себи и врло се кајао за своје преступљење. У опште су сви жалили што су проузроковали Апостолу толико јада и бригае. Но у удејствујућа партаја у Коринту није се умирила; разјарена још више писмом апостола, она свакојако похити сад, да пробуди сумњу цркве против апостола. „Павле је, говорили су, слаб и непостојан, у речима двусмислен и пр.“ — При таквом стању коринтске цркве, док се лично не види, Павле је сматрао за нужно још једном туда писати. Тако је постојало наше друго послање к коринћанима, које је апостол написао у Македонији. Тит, с' два још путника, од којих је један по свој прилици био св. Лука, донео је то послање у Коринт (2. кор. 8. 16. и д.). Кад је прво послање корин-

ћанима важило за нас нарочито зато, што из њега врло јасно видимо одношаје и обилан благодетима живот првих хришћанских друштава; а друго важно је и зато, што представља највише црти за карактеристику апостола свенародњег. Оно нас у пуној мери упознаје с великом личношћу св. апостола Павла.

5. Више од месеца проседио је Павле у Македонији и наизад је и сам отишо у Коринт, где се бавио око три месеца. Јошт за време свог бављења у Ефесу (Д. апост. 19. 21.) он је нацртао за себе велики план делања. Главна мисао тога плана била је сејати семе Еванђеља поглавито у оним само местима, где још нико није дјествовао пре њега, и како је у Малој Азији и Грчкој већ прилично цркви основао, и решио да, почем скупи из цркава међу незнабошцима милостињу за сиротне цркве јерусалимске, и лично је собом понесе, пође преко Рима, где је већ била хришћанска црква, у *Шпанију*, и тјмо у крајњем куту западне Европе, стави темељ проповеди еванђеља — план подпуно достојан великог апостола! Но будући је и од пре помишљао, после путовања у Јерусалим, посети́ти Рим, митрополију незнабожачку, то је желио најпре сблизити се с тамошњом хришћанском црквом. За време садањег његовог бављења у Коринту појави му се и прилика за ово. Једна ђаконисса по имену Фива, из кенхриске цркве, полазила је из Коринта у Рим. Апостол користећи се овом приликом, пошаље преко ње послање к римским хришћавима. Тако се појавила *посланица к Римљанима*, — односно дакле, она је венац свију посланица Павлових, па зато је праведно и учинила древна црква што је ту посланицу ставила пре свију осталих посланица.

6. После тромесечног бављења у Ахаји, апостол остави Коринт, и са окупљеном у Македонији и Грчкој милостињом отиде у Јерусалим. Јерусалимски хришћани кои су од Јудеја прешли, још једнако недовераваху хришћанима из незнабожаца а особито Павлу, апостолу јазыквкз. Зато Павле науми

да покаже последњи доказ успеха своје проповеди, и своје љубави према своме народу, и уједно да их принуди да признаду моћно діејство Духа Божија и међу хришћанима у нежнабожаца.

(Продужиће се.)

На знање.

Г. Паун Маринковић из Параћина, благоволио је подарити манастиру св. Петке нову камену свету трапезу, коју је сам о свом трошку и наместо и потребним покривачима украсио. Братство овог манастира са осталим парохијама ове обитељи, предајући ово јавности, од свег срца благодари дароватељу на таквом редком прилогу.

Гаврило Поповић парох црквеначки у кр. ђуприском. 25. прош. мес. благоволио је дати на дар цркви гложанској једно звоно у вредности 1400 гр. чар. Поред служења цркви и народу, овакова служба у материјалном прилогу доноси двогубу захвалност служитељу олгара божија; па зато му, поред непосредне благодарности, парохија гложанска благодари и на јавности.

ЈАВНА БЛАГОДАРНОСТ,

Стојан Наумоваћ, родом из Битоља сада у Баточини ок. крајевачком као трговац живећи, приложио је цркви баточинској два лепо офарбана и фино израђена гвоздена чирака у вред. 520 гр. чар. На овом прилогу свештеник поменуте цркве са таторима изјављује приложнику Стојану топлу и искрену благодарност.

30. Јуна 1870 год.

у Баточини.

Димитрије Павловић,

свештен. баточински

О Г Л А С.

Лереј Милован Јаковљевић парох јасички у окр. јагодинском, пресудом јепархиске београдске конзисторије књ. 4085 осуђен је на лишење чина свештеничког због богохулења, пијанства и уопште неморалног владања, која је пресуда и овогодшњом апелаторијском конзисторијом № 106. одобрена, а под 6 т. м. № 275. у Карановцу г. епископом Јоаникијем и извршена.